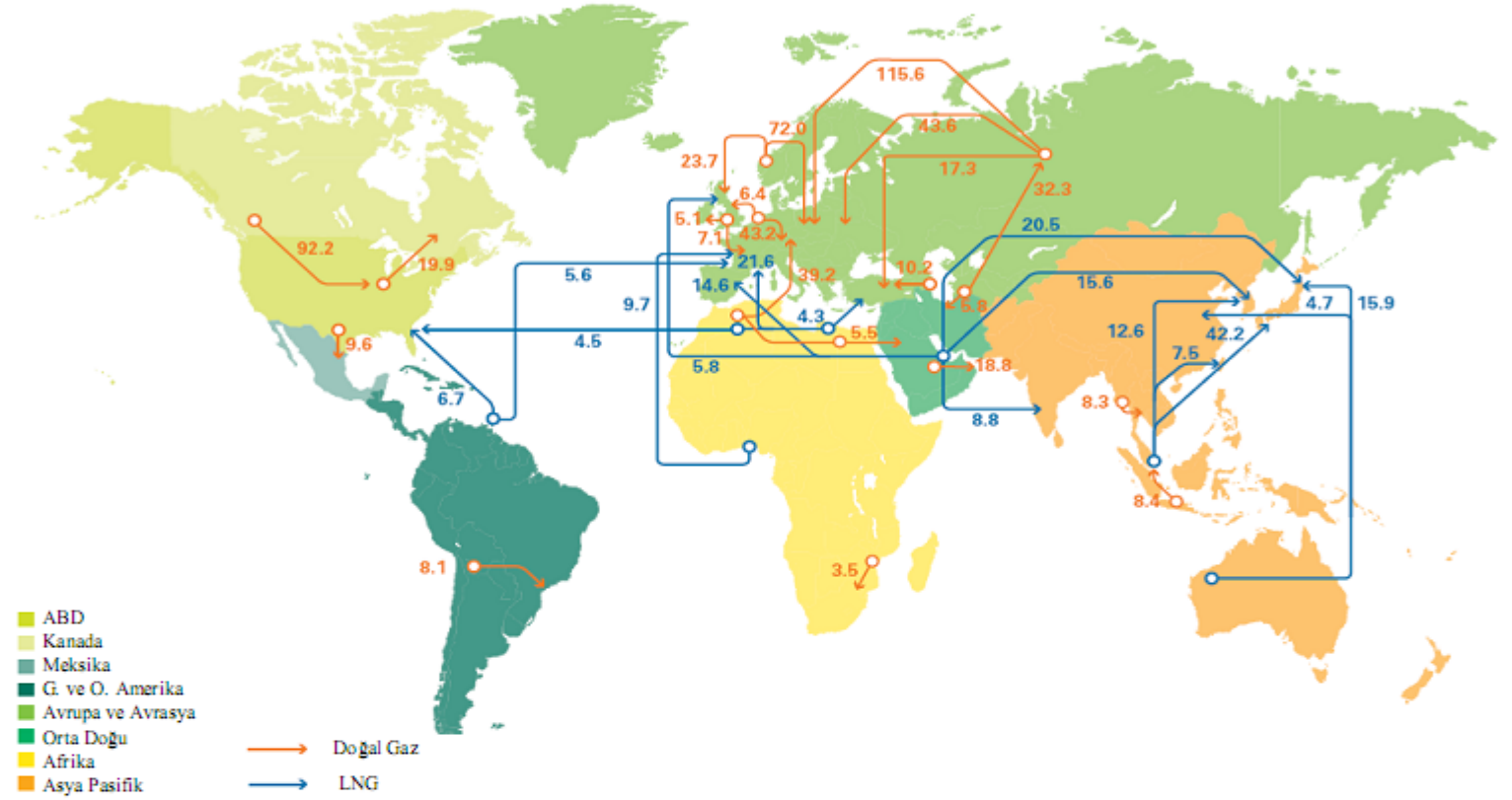

Dünyada Doğalgaz

Eski Sovyet Coğrafyasında gerçekleşen doğal gaz ticareti göz ardı edildiğinde, küresel doğal gaz ticareti 2009'da %2,1 azalmıştır. Boru hatları ile yapılan doğal gaz ticaretinde %5,8 azalma LNG ticaretinde ise %7,6 artış olmuştur. Katar'ın ihracat artışı ve Rusya'nın bir LNG ihracatçısı olarak sektörde yer alması ile LNG ticareti doğal gaz ticaretinin %30,5'ini kapsar hale gelmiştir.

Doğal gaz ticaretindeki düşüş ile Rusya'dan Avrupa'ya ve Kanada'dan ABD'ye ihraç edilen Doğal gaz miktarı da azalmıştır.

Şekil 9. 2009 Yılı Dünya Doğal Gaz Ticareti, (milyar m³) (Kaynak: BP)

Doğal Gaz Tüketimi

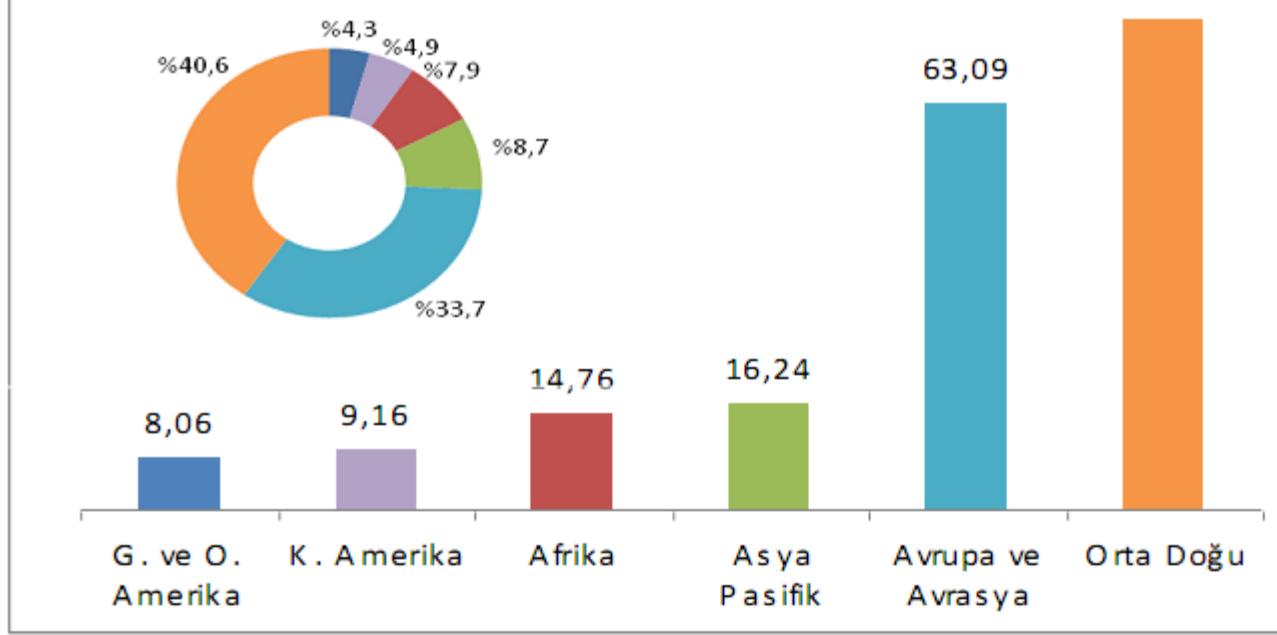
2009 yılında Orta Doğu ve Asya Pasifik ülkeleri dışında Dünya doğal gaz tüketiminde %2,1'lik bir düşüş yaşanmıştır. Orta Doğu ve Asya-Pasifik'te (özellikle Çin'de) ise önemli miktarda tüketim artışı gerçekleşmiştir.

OECD ülkelerinde 2009 yılı doğal gaz tüketimi 2008 yılına oranla %3,1 azalmış ve 1,44trilyon m³ olarak gerçekleşmiştir. Yaşanan bu düşüş, 1982'den itibaren en ciddi düşüştür.

OECD ülkeleri arasında doğal gaz tüketiminde ilk sırada, 2008 yılında da olduğu gibi, ABD yer almış, doğal gaz tüketiminin %1,5 oranında düşmesine rağmen ABD en fazla doğal gaz tüketen ülke olmuştur. Rusya'da da geçen yıla göre %6,1'lik bir düşüş ile 389,7 milyar m³'lük bir doğal gaz tüketimi gerçekleşmiştir.

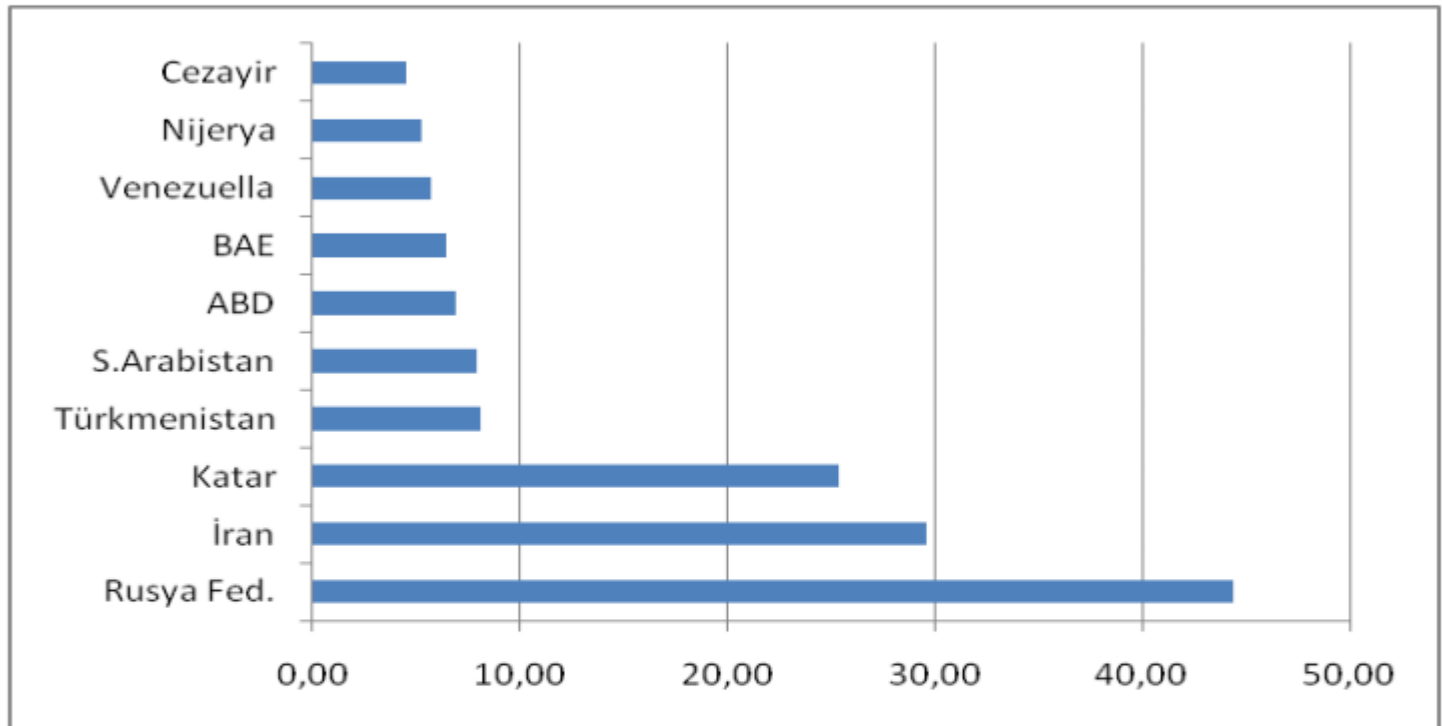
Doğal Gaz Rezervi

2008 yılında 185,3 trilyon m³ olan dünya doğal gaz rezerv miktarı, 2009 yılında bir miktar artarak 187,5 trilyon m³ olarak gerçekleşmiştir. Dünya doğal gaz rezervinin mevcut üretim düzeyi ile 62,8 yıllık bir ömrü bulunmaktadır. Dünya doğal gaz rezerv kaynakları genel olarak Orta Doğu'da, Avrupa ve Avrasya ülkelerinde bulunmaktadır.

Şekil 10. 2009 Yılı Dünya İspatlanmış Doğal Gaz Rezervleri (trilyon m³) (Kaynak: BP)

2009 yılında 44,4 trilyon m³ 'lük ispatlanmış rezerv miktarı ile ilk sırada yer alan Rusya Federasyonu'nu 29,6 trilyon m³ ile İran, 25,5 trilyon m³ ile Katar izlemektedir.

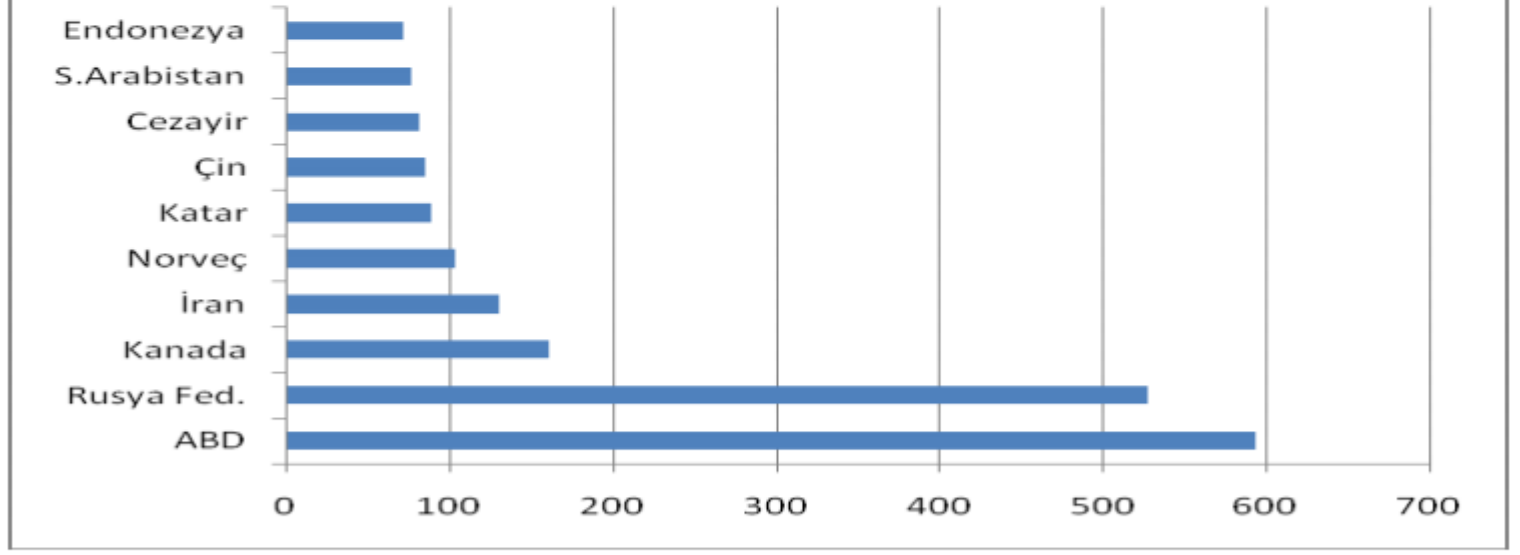
Şekil 11. 2009 Yılı Dünya İspatlanmış Doğal Gaz Rezervi, (İlk On Ülke), (trilyon m³) (Kaynak: BP)

Doğal Gaz Rezerv Ömrü

Doğal gaz talebinin azalması 2009 yılı doğal gaz üretiminde düşüşe neden olmuştur. Bu nedenle 2008 yılında 60,4 yıl olan rezerv ömrü ciddi bir rezerv artışı olmadığı halde 2009 yılında 62,8 yıla yükselmiştir.

Doğal Gaz Üretimi

Doğal gaz üretiminde tarihte ilk kez düşüş kaydedilmiştir. Rusya'da (%12,1) ve Avrupa'nın birçok ülkesinde yaşanan üretim düşüşü, ekonomik krizin ve küresel ısınmanın etkisi ile talebin düşmesi ve rekabetçi fiyatlara sahip olan LNG üretiminin artmasından kaynaklanmıştır. ABD, unconventional gaz üretiminde devam eden yükseliş ile son üç yıl boyunca dünyanın en yüksek üretim artış oranını gerçekleştirmiştir.

Şekil 13. 2009 Yılı Dünya Doğal Gaz Üretimi, (İlk On Ülke), (milyon m³) (Kaynak: BP)

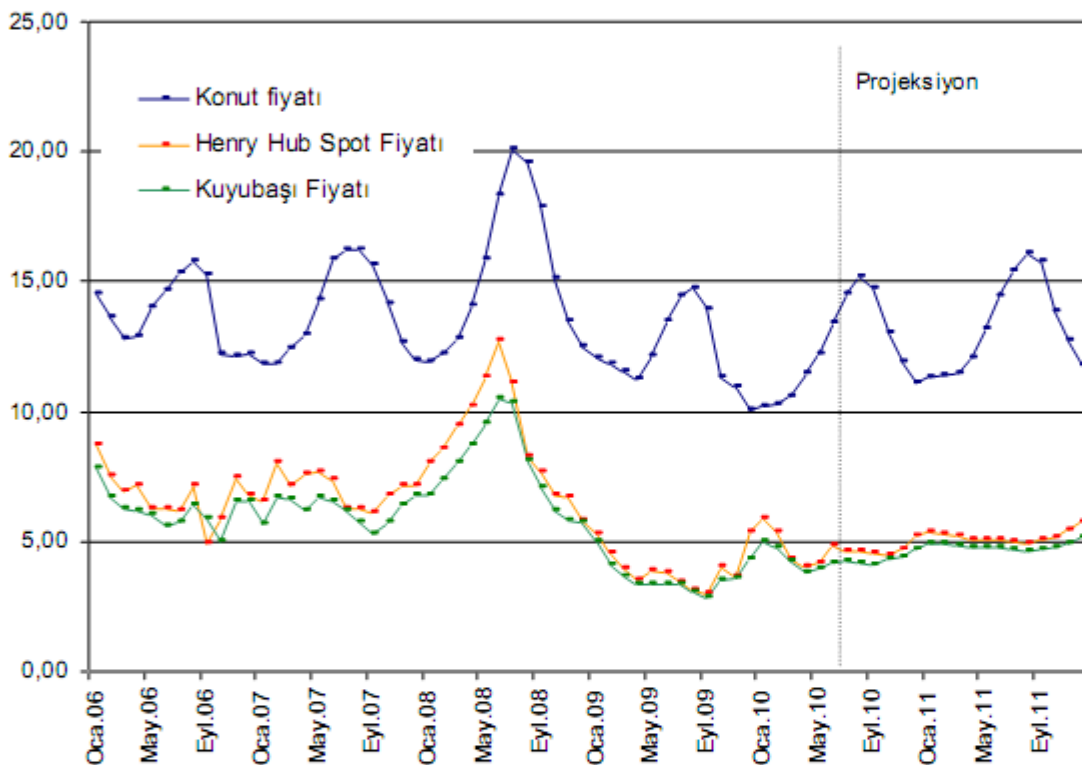
Asya Pasifik ve Orta Doğu'da (özellikle İran, Katar, Hindistan ve Çin'de) doğal gaz üretim Artışı görülmüştür.

Doğal Gaz Depolama

Dünya'nın 2000 yılında 328 milyar m³ olan yeraltı doğal gaz depolama hacminin, 2030 yılında 684 milyar m³ olması beklenmektedir. Bu artışın %80'inden fazlası Kuzey Amerika, Avrupa ve geçiş dönemindeki ülkelerce gerçekleştirilecektir. Doğal gaz piyasalarının liberalleşmesi ile doğal gazın kısa dönemdeki ticaretinin ve buna bağlı olarak doğal gaz depolama talebinin artması beklenmektedir. Doğal gaz tüketimi yüksek olan Çin ve ihracat miktarı yüksek olan İran gibi ülkeler de bu durumun farkına vararak, doğal gaz depolama tesisleri inşa etmeye başlamışlardır.

Doğal Gaz Fiyatları

2009 başında \$3,8 civarında olan doğal gaz fiyatları 2009 yılı boyunca dalgalı bir seyir izlemiş, yaz aylarında daha fazla düşerek Eylül 2009'da 2,98 \$'lık fiyat ile yılın en düşük rakamlarına ulaşmıştır. Ocak 2010 tarihinde 5,84 \$ civarına yükselen doğal gaz fiyatları Şubat ayında yeniden düşüşe geçmiş ve Mayıs ayında 4,15 \$/milyar BTU olarak gerçekleşmiştir. Bu düşük fiyat trendinde Yunanistan'daki borç krizinin muhtemel etkilerine dair endişelerin yanı sıra, Avrupa ve Kuzey Amerika'nın doğal gaz yerine kömür kullanımına ağırlık vermesi, daha düşük satış fiyatına sahip LNG üretiminin artması ve küresel ısınma da etkili olmuştur.

Şekil 14. Kısa Dönemli Doğal Gaz Fiyat Projeksiyonu, (\$/MMBTU) (Kaynak: EIA)

Doğal Gaz Sektöründe 2010 Yılında Karşılaşılması Muhtemel Sorunlar

Her ne kadar ekonomik krizin enerji piyasasına etkisi sürse de 2009 ile karşılaştırıldığında 2010 yılında sektörde düzelme eğilimi beklenmektedir.

Doğal gaz sektörü genel ekonomik eğilimlerden etkilenmekte ve mevcut ekonomik yapı içinde de krizler, dalgalanmalar söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla sektör için en ciddi sorun genişleme dalgasının sürekli olacağına inanarak - riskleri göz ardı ederek - uzun dönemli yatırımlar yapmak, finansman konusundaki ihtiyacı uzun dönemli krediler ile karşılamaya çalışmak ve piyasalara aşırı güvenmek olacaktır.

Sonuç olarak Doğal gaz sektörü küresel ekonominin toparlanma sürecine girmesi ile birlikte yeniden canlanacaktır. 2010 yılı için ciddi bir risk unsuru bulunmamakla birlikte en önemli sorun genişleme dalgasının bir gün sona ereceğinin unutulması ile ortaya çıkacaktır.